

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเงินเรือพาณิชย์กับเศรษฐกิจไทย พ.ศ. 2398 - 2468

ชื่อ นางสาวพจนนา เหลืองอรุณ

ภาควิชา ประวัติศาสตร์

ปีการศึกษา 2523

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับกิจการเดินเรือพาณิชย์ของไทยใน
ระยะหลังสนธิสัญญาบาวริง (พ.ศ. 2398 - 2468) ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบถึงสภาพ บทบาท
และการดำเนินกิจการเดินเรือพาณิชย์ของไทยว่าอยู่ในลักษณะใด มีบทบาทมากน้อยเพียงใด
ในการค้าระหว่างประเทศ และมีผลต่อเศรษฐกิจของชาติอย่างไรบ้าง ในช่วงระยะเวลา
ดังกล่าว พร้อมทั้งวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ทำให้ไทยไม่อาจมีความเติบโตในกองเรือพาณิชย์
ของชาติขึ้นได้ ทั้งยังได้ศึกษาถึงการเดินเรือค้าทางทะเลของไทยในอดีตไว้ด้วย เพื่อให้
ทราบประวัติความเป็นมา อันจะนำไปสู่ความเข้าใจสภาพการณ์ต่าง ๆ ในช่วงเวลาที่
ศึกษาได้ดียิ่งขึ้น

ผลการวิจัยพบว่า มีการเปลี่ยนแปลงในกิจการเดินเรือพาณิชย์ของไทยอย่างมาก
ภายหลังการเปิดประเทศทำการค้าเสรี และการยกเลิกการเดินเรือค้าของหลวง กองเรือ
พาณิชย์ของไทยได้ลดความสำคัญและปริมาณลงเป็นลำดับ และเกิดการระงับงันทันทีที่เผชิญกับ
การแข่งขันจากบริษัทเดินเรือพาณิชย์ของตะวันตกที่เข้ามาแสวงหาประโยชน์ในไทยอย่าง
กว้างขวางและจริงจังมากขึ้น ความเจริญรุ่งเรืองในการเดินเรือค้าทางทะเลแต่อดีตไม่มี
ผลให้กิจการเดินเรือพาณิชย์ของไทยก้าวหน้าขึ้นแต่อย่างใดภายใต้สภาวะการณัณณะนั้น เนื่อง
จากลักษณะการเดินเรือของคนไทยยังคงใช้กำปั่นใบเป็นพาหนะในการขนส่งสินค้าขณะที่ชาว
ตะวันตกหันมาใช้เรือกลไฟที่มีประสิทธิภาพในการเดินเรือและการบรรทุกสูงกว่าจึงทำให้เป็น
ที่นิยมของผู้ใช้บริการอย่างมาก แม้จะได้มีการพัฒนาการเดินเรือพาณิชย์แห่งชาติขึ้นในระยะหลัง
สงครามโลกครั้งที่ 1 ด้วยเรือที่ยืมได้จากเยอรมนีจัดตั้งเป็นบริษัทพาณิชย์นาวีสยามขึ้น (พ.ศ.

2461 - 2468) แยกกองเรือพาณิชย์ไทยประสบความสำเร็จอย่างรวดเร็วในช่วงเวลาอันสั้น ต่อมาเมื่อบริษัทเผชิญกับการแข่งขันของกองเรือพาณิชย์ชาติตะวันตกที่ฟื้นตัวขึ้นมาภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ประกอบกับบริษัทต้องประสบปัญหาการมีเรือสินค้าที่ไม่เหมาะสม การขาดความรู้และความกว้างขวางในธุรกิจการเดินเรือพาณิชย์ของผู้บริหาร ทำให้บริษัทหาสินค้าบรรทุกไม่ได้ และต้องประสบการขาดทุนอย่างมากจนต้องเลิกกิจการไปในที่สุด

กิจการเดินเรือพาณิชย์ของไทยไม่อาจอำนวยประโยชน์ต่อการค้าระหว่างประเทศได้ เป็นผลให้ไทยไม่ได้รับประโยชน์จากการค้าระหว่างประเทศเท่าที่ควร และไม่ก่อให้เกิดกำลังอำนาจทางเศรษฐกิจแก่ประเทศ และพบว่าความไม่พัฒนาในกิจการเดินเรือพาณิชย์ของไทยเป็นผลมาจากการขาดกำลังคนที่มีความรู้และความเข้าใจในกิจการเดินเรือพาณิชย์ ทั้งยังขาดเงินทุน และกำลังสนับสนุนจากรัฐบาลอย่างจริงจัง

การเดินเรือพาณิชย์ของไทยจึงไม่อยู่ในสภาพที่น่าพึงพอใจเลย และเป็นสาเหตุที่ทำให้การค้าระหว่างประเทศของไทยต้องผูกพันการขนส่งสินค้ากับบริษัทเดินเรือต่างชาตินับแต่บัดนั้นมา แม้รัฐบาลจะริ่ฟื้นให้มีการจัดตั้งกองเรือพาณิชย์แห่งชาติขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ในพ.ศ. 2483 แต่ปัญหาเดิมก็ยังคงค้างอยู่จึงนำที่รัฐบาลจะหยิบยกปัญหาเหล่านี้ขึ้นมาพิจารณาและหาทางแก้ไขโดยเร็ว